

16 DŇÍ AKTIVIZMU PROTI
NÁSILIU PÁCHANÉMU NA
ŽENÁCH

BUNKE

b

u

n

k

r

í

k

VÝROČNÁ SPRÁVA 2016

www.fenestra.sk

O NÁS

Fenestra je ženská mimovládna organizácia, ktorej poslaním je realizovať aktivity smerujúce k rozvoju demokracie a občianskej spoločnosti založenej na osobnej slobode a zodpovednosti, v ktorej občania a občianky môžu naplno užívať svoje ľudské práva.

Tieto ciele sa usilujeme špecificky naplňovať v oblasti zasadzovania sa za právo žien, ktoré zažívajú násilie v párových vzťahoch, a ich detí na dôstojný a sebaurčujúci život bez násilia.

Vznikli sme v roku 1996 ako prvé materské centrum na Slovensku a od roku 1999 prevádzkujeme Poradenské centrum Fenestra v Košiciach, v ktorom poskytujeme priamu pomoc a podporu ženám zažívajúcim násilie a ich deťom.

Sme skupina žien, ktoré sa snažia prispievať k pozitívnym zmenám v životoch žien zažívajúcich násilie a ich detí.

Počúvame, čo nám hovoria ženy a ich deti hovoria.

Rešpektujeme skúsenosti žien.

Hľadáme spôsoby účinnej pomoci, podpory a ochrany.

Učíme sa od tých, ktorí majú viac skúseností.

Vzdelávame tých, ktorí potrebujú vedieť viac.

Spolupracujeme, aby ženy a deti našli pomoc, podporu a ochranu.

Vyhodnocujeme to, čo robíme, aby sme neopakovali chyby.

Sme presvedčené, že môžeme žiť vo svete, kde násilie páchané na ženách bude ojedinelým javom, nie bežnou realitou mnohých žien a ich detí.

Dnes však považujeme za prioritu, aby všetky ženy a deti zažívajúce násilie mali možnosť získať takú pomoc, podporu a ochranu, ktorá im umožní žiť dôstojný život v bezpečí. Na dosiahnutie tejto vízie realizujeme širokú škálu programov a projektov.

Kontaktné údaje

Fenestra
Festivalové námestie 2
P.O.Box F-12
042 92 Košice
Telefón: +421 911 224 777

fenestra@fenestra.sk
www.fenestra.sk

ÚVODNÉ SLOVO

Milé priateľky a milí priatelia, rok 2016 bol pre našu organizáciu úspešný a aj veľmi významný rok. Fenestra oslávila 20 rokov od svojho založenia, a preto bol rok 2016 aj časom reflexie a návratov do minulosti, ale aj časom osláv.

Keď sme si kládli otázku, čo je to, čo nám najviac pomohlo nielen prežiť 20 rokov, ale sa aj ďalej rozvíjať, a to napriek obdobiam, ktoré boli veľmi náročné, uvedomili sme si, že sú to hodnoty našej organizácie. Od samého začiatku zakladateľky organizácie zdôrazňovali demokratické a ľudsko-právne hodnoty v zmysle práva každej občianky a každého občana tejto krajiny naplno si užívať svoje práva. V kontexte násilia páchaného na ženách to znamená, že ženské práva sú ľudské práva a že každá žena má právo na život bez násilia, na slobodu a na sebaurčenie. Znamená to aj porozumenie tomu, že násilie na ženách je príčinou i dôsledkom historicky

nerovnomerného rozdelenia moci medzi ženami a mužmi v spoločnosti, a preto je potrebné pracovať s cieľom dosiahnuť širšiu zmenu smerom k rovnosti a k spoločnosti, v ktorej násilie na ženách nebude mať miesto. Tieto hodnoty boli a sú vo Fenestre nespochybniteľné. Pramení z nich viera v to, že niečo môžeme zmeniť.

Priama práca so ženami zažívajúcimi násilie a poskytovanie pomoci a podpory v Poradenskom centre Fenestra je jadrom toho, čo robíme. V roku 2016 sme poskytli pomoc a podporu 348 ženám .

Okrem toho sme sa intenzívne venovali rozvíjaniu spolupráce na rôznych úrovniach. Pokračovali sme v procese siet'ovania s ďalšími ženskými mimovládnyimi organizáciami v rámci neformálnej Bezpečnej ženskej siete proti násiliu na ženách a tiež v spolupráci s kolegyňami v zahraničí prostredníctvom aktivít a nášho členstva

v európskej sieti ženských organizácií WAVE – Women Against Violence Europe.

V oblasti spolupráce s inštitúciami sme pokračovali v činnosti Pracovnej skupiny na prevenciu a elimináciu násilia na ženách v Košiciach, ktorá je vo fáze tvorby strategického plánu a aktivít na nasledujúce obdobie. Pokračovali sme aj v pravidelnom organizovaní vzdelávacích workshopov pre odbornú verejnosť a pripravili sme dve odborné konferencie – jednu na regionálnej a druhú na celoslovenskej úrovni. Sme presvedčené, že je nevyhnutné vytvárať pre odbornú verejnosť priestor na zdieľanie a výmenu skúseností, ako aj na nové poznatky v problematike násilia na ženách. Takýto priestor je nevyhnutný preto, aby sa diskurz o problematike násilia na ženách na Slovensku rozvíjal ďalej. Zároveň je násilie na ženách vážny celospoločenský a ľudsko-právny problém, ktorý do verejného priestoru určite patrí.

POMOC A PODPORA PRE ŽENY
ZAŽÍVAJÚCE NÁSILIE

ZLEPŠOVANIE PODMIENOK V
PROSTREDÍ NA POMOC, PODPO-
RU A OCHRANU ŽIEN
ZAŽÍVAJÚCICH NÁSILIE A ICH DETÍ

OBČIANSKY ATIVIZMUS

PROJEKTY

FINANČNÁ SPRÁVA

ZA FINANČNÚ PODPORU
ĎAKUJEME

Potešilo nás, že sme v uplynulom roku mali aj my príležitosť naučiť sa niečo nové, a to vďaka ponuke Nadácie otvorenej spoločnosti absolvovať modulové vzdelávanie vo fundraisingu a zúčastniť sa aj medzinárodnej konferencie v tejto oblasti. Veríme, že podnety a zručnosti, ktoré sme získali využijeme v procese zabezpečovania dlhodobej udržateľnosti našej organizácie.

Okrem toho sme mali aj s kolegyňami s členských organizácií Bezpečnej ženskej siete proti násiliu na ženách možnosť zúčastniť sa workshopu zameraného na rozvíjanie koordinovanej spolupráce medzi inštitúciami, ktorý pre nás pripravili kolegyne z organizácie Global Rights for Women z USA. Sme veľmi radi, že sme o tejto oblasti mohli diskutovať a učiť sa

od kolegyň zo štátu Minnesota, ktorý je známy tým, že je jedným z prvých a aj najlepších modelov koordinovanej odozvy komunity - Duluth Model of Domestic Abuse Intervention Programs (DAIP).

V neposlednom rade sme v spolupráci s kolegyňami z Bezpečnej ženskej siete proti násiliu na ženách realizovali aktivity kampane 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách. Široká, aj odborná verejnosť mala opäť možnosť rôznymi spôsobmi sa do kampane zapojiť a vyjadriť odmietavý postoj k násiliu na ženách. Súčasťou kampane bola aj výstava „Umlčané svedkyne“, ktorou sme chceli verejnosť upozorniť na najzávažnejšie dopady násilia v prípade, že žena nedostane rýchlu, účinnú a kvalitnú ochranu a pomoc.

Oslava 20 narodenín je nevyhnutne spojená aj s vyjadrením poďakovania. Naše poďakovanie patrí ženám, ktoré Fenestru založili, za ich odvahu a odhodlanie, ako aj všetkým ostatným ženám a mužom, ktorí v organizácii za celú jej históriu pôsobili. Ďakujeme aj všetkým vám, ktoré a ktorí ste nás počas uplynulých dvadsiatich rokov sprevádzali, podporovali, fandili nám a verili ste tomu, čo robíme. Dúfame, že nás budete sprevádzať aj v ďalších rokoch.

Dušana Karlovská
Programová riaditeľka

POMOC A PODPORA PRE ŽENY
ZAŽÍVAJÚCE NÁSILIE

ZLEPŠOVANIE PODMIENOK V
PROSTREDÍ NA POMOC, PODPO-
RU A OCHRANU ŽIEN
ZAŽÍVAJÚCICH NÁSILIE A ICH DETÍ

OBČIANSKY ATIVIZMUS

PROJEKTY

FINANČNÁ SPRÁVA

ZA FINANČNÚ PODPORU
ĎAKUJEME

POSKYTOVANIE POMOCI A PODPORY ŽENÁM ZAŽÍVAJÚCIM NÁSILIE

V roku 2016 sme poskytovanie špecializovanej pomoci a podpory ženám zažívajúcim násilie zabezpečovali vďaka finančným zdrojom EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR, Slovensko - českého ženského fondu, U. S. Steel Košice, s.r.o. a zdrojom získaným podielom zaplatenej dane z príjmov (2%) a súkromným zdrojom.

Do októbra 2016 poskytovali špecializované poradenstvo ženám zažívajúcim násilie zo strany intímnych partnerov a manželov alebo bývalých partnerov a manželov 3 poradenské pracovníčky na plný alebo čiastočný úväzok. V posledných troch mesiacoch roka to boli 2 poradenské pracovníčky. Ďalšia pracovníčka zamestnaná na čiastočný úväzok pracovala so ženami na telefonickú krízovú linku a zároveň zabezpečovala manažment telefonickú krízovú intervenciu.

V rámci rozvíjania kvality poskytovania pomoci a podpory ženám v Poradenskom centre Fenestra (ďalej len PCF) a telefonickú krízovú intervenciu sme pokračovali v zbere údajov z poskytovania poradenstva. Systém evidencie a vyhodnocovania údajov nám umožňuje zbierať a vyhodnocovať podrobné údaje o násilí, ktoré zažívajú alebo zažili klientky PCF zo strany svojich manželov, partnerov alebo bývalých manželov a partnerov.

Okrem údajov o samotných ženách, sme zozbierali a vyhodnotili podrobné údaje o výskyte rôznych foriem násilia, najčastejších rizikových faktoroch v správaní násilných mužov ako aj o potrebách žien vo vzťahu k svojej situácii, ale aj vo vzťahu k deťom.

Zber takýchto špecifických údajov a ich vyhodnocovanie je potrebné pre zvyšovanie kvality ochrany, pomoci a podpory pre ženy a ich deti nielen zo strany špecifických podporných služieb, ale aj zo

strany inštitúcií. Okrem toho slúžia takéto údaje na rozširovanie poznatkov o násilí páchanom na ženách a sú aj nevyhnutnou súčasťou nastavovania politik v tejto oblasti v našej krajine.

V roku 2016 sme poskytli pomoc a podporu 151 ženám.

V roku 2016 sme poskytli poradenstvo aj 197 osobám, ktoré nás kontaktovali kvôli žene zažívajúcej násilie, ktorú poznali alebo s ňou boli v kontakte.

V tabuľke č.01 a č.02 uvádzame prehľad celkového počtu žien, ktorým sme poskytli pomoc a podporu priamo (klientky) a nepriamo (prostredníctvom tretích osôb).

Takéto osoby nazývame "tretie osoby". Prehľad počtu tretích osôb uvádzame v tabuľke č.02. Počet tretích osôb je počet kontaktov s tretími osobami (evidovanie tretích osôb ako osôb by bolo v praxi veľmi náročné a v niektorých prípadoch nemožné).

Tab. 01 Počet osôb, ktorým sme poskytli poradenstvo

klientky	151
tretie osoby	197
SPOLU	348

Tab.02 Tretie osoby, ktoré kontaktovali PCF

inštitúcie	167
blízke osoby	30
nezadané	12
násilník	1
rodina	12
známi/e a priatelia/ky	5
SPOLU	197

V roku 2016 sme celkovo poskytli ženám 6970 úkonov poradenstva.

V tabuľkách č.03 a č.04 uvádzame prehľad počtu úkonov PCF za rok 2016 podľa foriem a druhov poradenstva.

Podobne ako v roku 2016, aj v uplynulom roku nás kontaktovali slovenské ženy, ktoré žili alebo žijú v zahraničí a zažili násilie. V tomto smere je výhodou naše dlhoročné členstvo a spolupráca s európskou sieťou ženských mimovládnych organizácií Women Against Violence Europe (WAVE), cez ktorú dokážeme slovenským

ženám sprostredkovať kontakty a informácie o možnostiach pomoci a podpory v krajine, v ktorej žijú. Rovnako sme v týchto prípadoch poskytli právne konzultácie k zmene európskej legislatívy v konaniach týkajúcich sa detí, konkrétne k otázke určenia takzvaného obvyklého miesta pobytu dieťaťa v prípadoch cezhraničných procesov zverovania detí a/alebo úpravy práv povinností k nim

V rámci projektu podporeného z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR v rámci programu SKOg Domáce a rodovo podmienené

násilie s názvom "Zlepšenie kvality poradenstva pre ženy zažívajúce rodovo podmienené násilie v partnerských vzťahoch v Košickom samosprávnom kraji", ktorého prijímateľom bol Košický samosprávny kraj a partnerskými organizáciami Fenestra v Košiciach, Kotva n.o. v Trebišove, Pomoc rodine v Michalovciach a OZ HANA v Spišskej Novej Vsi, sme vydali informačný leták o možnostiach špecifickej pomoci a podpory v Košickom kraji, ktorý sme distribuovali na inštitúciách a v organizáciách, ktoré prichádzajú do kontaktu so ženami zažívajúcimi násilie.

Tab.03 Počet poradenských úkonov PCF podľa foriem poradenstva

Telefonické poradenstvo	2687
Mailové poradenstvo	1926
Osobný kontakt	1363
Jednanie za klientku	148
Písomnosť	386
Štúdium dokumentácie ku klientke	280
SPOLU	6790

Tab.04 Počet poradenských úkonov PCF podľa typov poradenstva

Krízová intervencia	571
Sociálne poradenstvo	1894
Právne poradenstvo	901
Advokátske zastupovanie	1017
Právna konzultácia	1892
Psychologické poradenstvo	229
Mama – dieťa	16
Ekonomické poradenstvo	6
Konzultácia o klientke s inštitúciami	178
Konzultácia o klientke s tretími osobami	61
Iný	25
SPOLU	6790

VZDELÁVACIE AKTIVITY

Regionálna konferencia „Spoluprácou k lepšej podpore a ochrane žien pred násilím“

Táto konferencia bola úvodným podujatím už spomínaného projektu "Zlepšenie kvality poradenstva pre ženy zažívajúce rodovo podmienené násilie v partnerských vzťahoch v Košickom samosprávnom kraji".

Cieľom konferencie bolo podporiť myšlienku spolupráce medzi MVO a štátnymi a verejnými inštitúciami pri ochrane, pomoci a podpore žien zažívajúcich násilie v partnerských vzťahoch a ich detí. Tiež sme chceli vytvoriť priestor na výmenu skúseností a stretnutie odbornej verejnosti z košického kraja a zároveň sa venovať aj daniu v oblasti prevencie a eliminácie násilia na ženách na národnej úrovni. Konferencie sa zúčastnilo 109 zástupkyň a zástupcov štátnych a verejných inštitúcií

a mimovládnych organizácií prevažne z košického kraja.

Veľmi nás potešil záujem o účasť na tejto konferencii a množstvo účastníčok a účastníkov z rôznych okresov košického kraja, ktoré a ktorí mali možnosť dozvedieť o tom, ako súčasný stav v oblasti poskytovania pomoci a podpory vnímajú samotné partnerské organizácie projektu a aké majú skúsenosti. Rovnako dostali informácie o aktuálnom dianí v téme násilia na ženách na národnej úrovni.

Zdieľanie a výmenu skúseností, ako aj prinášanie informácií o aktuálnom dianí na národnej úrovni a vytváranie priestoru na stretnutie a spoznávanie sa považujeme za veľmi dôležitú súčasť rozvíjania spolupráce na regionálnej úrovni, medzi rôznymi inštitúciami a organizáciami, ktoré prichádzajú do kontaktu so ženami zažívajúcimi násilie a ich deťmi.

Workshopy pre odbornú verejnosť

V rámci vyššie spomínaného projektu sme pre odbornú

verejnosť v Košiciach a v Rožňave pripravili dva workshopy. V Rožňave išlo o prvé vzdelávanie k problematike násilia na ženách, ktoré sme realizovali, a zúčastnili sa ho zamestnankyne sociálneho oddelenia Mestského úradu v Rožňave a terénne sociálne pracovníčky a pracovníci mesta, ako aj okolitých obcí. V Košiciach sa workshopu zúčastnili zástupkyne Centra právnej pomoci v Prešove, ÚPSVaR Košice, Súkromnej pedagogickej a sociálnej akadémie v Košiciach, alebo oddelenia priestupkov OÚ Košice. Workshopy boli zamerané na základné scitlivenie k téme násilia páchaného na ženách a základné informácie o formách, vzorcoch a dynamike násilia, ako aj jeho príčinách. Spolu sa obidvoch workshopov zúčastnilo 26 účastníčok a účastníkov.

Diskusia s mladými ľuďmi – študentkami a študentmi strednej školy

V uplynulom roku sme opäť prijali ponuku Strednej zdravotníckej školy na Moyzesovej ulici v Košiciach na

diskusiu so študentkami a študentmi školy o násilí páchanom na ženách s dôrazom na vzťahy mladých ľudí a násilie. S mladými ľuďmi sme hovorili o príčinách násilia na ženách, ako o rozdieloch medzi zdravým a násilným vzťahom. Mladí ľudia s nami zdieľali svoje názory a postoje k násiliu na ženách v partnerských vzťahoch.

Workshop ku koordinovanej odozve komunity pre aktivistky zo ženských MVO

V roku 2016 sme mali vďaka podpore Veľvyslanectva USA v Bratislave možnosť sa vzdelávať aj my, v našej organizácii, spoločne s našimi kolegyňami zo ženských mimovládnych organizácií, ktoré sú členskými organizáciami Bezpečnej ženskej siete proti násiliu na ženách a ktoré pracujú v oblasti boja proti násiliu na ženách. Ku koncu roka sme mali jedinečnú príležitosť pracovať s kolegyňami z Global Rights for Women zo štátu Minnesota v USA, ktoré majú bohaté skúsenosti s rozvíjaním multi-inštitucionálnej spolupráce

a koordinovanej intervencie (coordinated community response) v prípadoch násilia na ženách. Minnesota je kolískou rozvoja koordinovanej intervencie - v meste Duluth existuje jeden z úplne prvých a zároveň najúčinnějších modelov koordinovanej intervencie a spolupráce medzi inštitúciami a organizáciami Duluth Model of Domestic Abuse Intervention Programs (DAIP). Okrem poznatkov sme získali aj praktické nástroje pre naše vlastné vzdelávacie aktivity v tejto oblasti, ktoré budeme využívať v budúcnosti. Workshopu sa zúčastnilo 15 účastníčok z členských organizácií Bezpečnej ženskej siete proti násiliu na ženách.

Vzdelávanie MVO v oblasti fundraisingu

Ďalšou príležitosťou pre posilnenie kapacít našej organizácie bolo vzdelávanie v oblasti fundraisingu, ktoré nám a ďalším mimovládnym organizáciám umožnila Nadácia otvorenej spoločnosti. Išlo o modulové vzdelávanie v oblasti získavania finančných

prostriedkov na činnosť a aktivity MVO cez rôzne formy fundraisingu, vrátane moderných modelov ako sú crowdfunding, alebo sociálne podnikanie. Jedna zástupkyňa našej organizácie mala možnosť sa zúčastniť medzinárodnej fundraisingovej konferencie „Grow Fast: Invest in Fundraising (Synergies)“ organizovanej Slovenským centrom fundraisingu. Získali sme nové podnety a informácie a zároveň sme mali možnosť diskutovať o skúsenostiach a výzvach, ktorým v oblasti fundraisingu čelia iné MVO. Veríme, že nové poznatky a podnety v budúcnosti využijeme.

Celoslovenská konferencia „Míľniky na ceste k ochrane a posilneniu žien – výzvy po 20 rokoch“

Pri príležitosti 20 narodenín Fenestry sme v závere roka v Bratislave zorganizovali celoslovenskú konferenciu „Míľniky na ceste k ochrane a posilneniu žien – výzvy po 20 rokoch“. Konferencia bola ohľadnutím sa za ostatnými 20 rokmi v oblastiach ako stratégie

a politiky na ochranu a podporu žien zažívajúcich násilie, zber údajov, alebo právo žien zažívajúcich násilie a ich detí na prístup ku kvalitnej a špecifickej pomoci a podpore. Jedna časť programu bola venovaná aj roly ženských mimovládnych organizácií v prevencii a eliminácii násilia na ženách. Okrem reflexie uplynulých 20 rokov v týchto oblastiach boli príspevky zamerané aj na súčasný stav a výzvy, ktoré pred nami stoja. Popri slovenských prezentujúcich sa o svoje skúsenosti a svoj pohľad na tieto témy podelili aj zahraničné hostky z Rakúska, Škótska a USA. Konferencie sa zúčastnilo 98 zástupkyň mimovládnych organizácií z celého Slovenska a z Českej republiky, ako aj zástupcov a zástupkyň relevantných štátnych a verejných inštitúcií z Bratislavy, ale aj ďalších 6 regiónov Slovenska.

ADVOKAČNÉ AKTIVITY

Výzva vláde SR

Na podnet účastníčok a účastníkov celoslovenskej

konferencie „Míľníky na ceste k ochrane a posilneniu žien – výzvy po 20 rokoch“ sme sformulovali výzvu vláde SR k urýchlenej ratifikácii Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a boji proti nemu a jeho následnej a dôslednej implementácii. Vo výzve sme spoločne poukázali na nevyhnutnosť ratifikovať tento dohovor, ktorý považujeme za najlepšiu cestu pre vytvorenie silného, právne záväzného rámca pre rýchlu, účinnú a kvalitnú ochranu, pomoc a podporu žien zažívajúcich rodovo podmienené násilie a ich detí, ako aj obetí domáceho násilia. Zároveň dohovor považujeme za rámec praktických riešení, ktorý poskytuje spoločné východiská a zhodné chápanie príčin a dôsledkov násilia na ženách a domáceho násilia, čo potom umožňuje tvorbu účinných politík a ich následné uplatňovanie v praxi. Táto výzva bola reakciou na opakované odkladanie jeho ratifikácie vládou SR z dôvodu tlaku viacerých konzervatívnych skupín, ktoré aktívne vystupujú proti ratifikácii tohto doposiaľ

najvýznamnejšieho dohovoru pre oblasť násilia na ženách a domáceho násilia v Európe. Výzvu podporilo viac ako 80 jednotlivkyň a jednotlivcov, ako aj organizácií.

SPOLUPRÁCA

Aj v roku 2016 mala nezastupiteľné miesto v našich aktivitách spolupráca – či už s inými mimovládnymi organizáciami, alebo inštitúciami na Slovensku, alebo so ženskými organizáciami v zahraničí.

Pracovná skupina na prevenciu a elimináciu násilia na ženách v Košiciach

Pokračovali sme v pravidelných stretnutiach Pracovnej skupiny na prevenciu a elimináciu násilia na ženách. Podstatnú časť spoločných stretnutí sme venovali práci na strategickom pláne Pracovnej skupiny na nasledujúce obdobie a na definovaní jej aktivít, ktoré prispievajú k postupnému napĺňaniu cieľov stanovených v stratégii. Stretnutia sa vždy týkali aj aktuálneho diania v oblasti prevencie a eliminácie násilia na ženách v rámci

jednotlivých inštitúcií zastúpených v Pracovnej skupine, ako aj na národnej úrovni a výmene skúseností. Niektoré členky Pracovnej skupiny sa zúčastnili panelovej diskusie v rámci regionálnej konferencie „Spoluprácou k lepšej podpore a ochrane žien zažívajúcich násilie“.

Ženské MVO na Slovensku a Bezpečná sieť proti násiliu na ženách

Rok 2016 bol aj rokom intenzívnej spolupráce so ženskými mimovládnyimi organizáciami, ktoré pracujú v oblasti prevencie a eliminácie násilia na ženách. Ako členské organizácie neformálnej Bezpečnej ženskej siete sme pokračovali v procese sieťovania a v rozvíjaní procesov v rámci. Realizovali sme spolu niektoré aktivity v rámci kampane 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách. Okrem spolupráce na úrovni siete mali možnosť užšie spolupracovať členské organizácie siete z košického kraja (Fenestra, Kotva n.o., Pomoc rodine a OZ HANA) v rámci spoločne realizovaného projektu. Sieťovanie prináša prehlbovanie

vzťahov medzi organizáciami, vzájomné učenie sa, zdieľanie a posilnenie, ktoré v konečnom dôsledku vedie k posilneniu hlasu žien, ktoré zažívajú násilie.

Zahraničná spolupráca

Ako členská organizácia a kontaktný bod európskej siete ženských organizácií WAVE (Women Against Violence Europe) na Slovensku sme sa v uplynulom roku zúčastnili pravidelných stretnutí poradného výboru siete, kde sme mali možnosť podieľať sa na diskusiách o aktivitách a procesoch siete na európskej úrovni a vymieňať si skúsenosti a poznatky s kolegyňami z rôznych krajín Európy. Zúčastnili sme aj výročnej konferencie európskej siete WAVE v Berlíne, kde zástupkyňa našej organizácie aj facilitovala workshop zameraný na situáciu detí žien, ktoré zažívajú násilie a ich bezpečie a ochranu.

Rovnako sme sa zapojili do kampane StepUp!, ktorú európska sieť WAVE spustila na podporu špecifických podporných služieb v Európe, ktoré by boli

dostupné v dostatočnom množstve a kvalite pre všetky ženy zažívajúce násilie a ich deti. Jej aktivity budú pokračovať aj v nasledujúcom roku.

ZVYŠOVANIE OBČIANSKEHO AKTIVIZMU

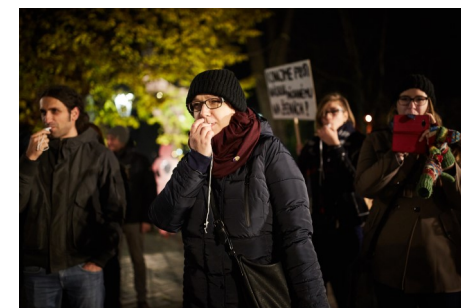
Kampaň 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách 2016

Už tradične sme sa aj v roku 2016 zapojili do celosvetovej kampane 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách. Pri jej realizácii sme spolupracovali s členskými organizáciami Bezpečnej ženskej siete proti násiliu na ženách (Kotva n.o. Trebišov, Pomoc rodine Michalovce, Progresfem Poprad, OZ HANA Spišská Nová Ves, Možnosť voľby Bratislava a Žena v tiesni Martin) a tiež so Slovensko-českým ženským fondom. To nám umožnilo realizovať jej hlavné aktivity v 7 mestách Slovenska.

V minuloročnej kampani sme sa opäť zamerali na širokú, aj odbornú verejnosť. Široká verejnosť mala možnosť aktívne vyjadriť odmietavý postoj k násiliu na ženách viacerými spôsobmi – účasťou a podporou verejných zhromaždení „Vypískajme násilie“, alebo odfoťením sa s tabuľkou

„Hovorím NIE násiliu páchanému na ženách“. Verejnosti sme sa rozhodli opäť priniest aj výstavu „Umlčané svedkyne“, ktorá upozorňuje na najzávažnejšie dopady násilia v prípade, že ženy a ich deti nedostanú včasnú a kvalitnú ochranu a pomoc a je spomienkou na slovenské ženy, ktoré boli v dôsledku násilia zabitú. Ľudia, ktorí sa výstavy, vyjadrovali svoje postoje a názory napísaním odkazu do kroniky, ktorá spolu s výstavou putovala do siedmich miest Slovenska, alebo uviazaním symbolickej stužky, ktorá je odkazom, že na tieto ženy nezabúdame. Pred samotnými výstavami sme zmonitorovali slovenské printové a elektronické médiá za posledné tri roky za účelom zmapovania príbehov žien, ktoré v dôsledku násilia zavraždili ich manželia, partneri, alebo bývalí manželia a partneri. Tieto príbehy sme spracovali a umiestnili na figuríny, ktoré výstavu Umlčané svedkyne tvoria a ktoré príbehy zavraždených žien nesú.

Súčasťou kampane bola aj už spomínaná celoslovenská konferencia „Mlčníky na ceste k ochrane a posilneniu žien – výzvy po 20 rokoch“. Bol to pre nás nielen spôsob ako si pripomenúť 20 narodeniny našej organizácie, ale aj príležitosť ohliadnuť sa za uplynulými 20 rokmi práce v oblasti prevencie a eliminácie násilia na ženách na Slovensku. Túto reflexiu nám pomohli účastníčkam a účastníkom sprostredkovať spíkerky konferencie. Mali sme možnosť dozvedieť sa viac o podobných procesoch v zahraničí vďaka zahraničným hostkám a tiež hovoriť o súčasných výzvach. Z konferencie vzniklo aj krátke video, ktoré si môžete pozrieť tu: <http://www.fenestra.sk/16-dni-aktivizmu/video>. Účastníčky a účastníci sa počas konferencie aktívne zapojili aj do aktivít kampane 16 dní aktivizmu – väčšina sa vyjadrila svoj postoj odfoťením sa s tabuľkou „Hovorím NIE násiliu páchanému na ženách“, zaviazaním

symbolickej stužky na pamiatku slovenských žien zabitých v dôsledku násilia a niektoré účastníčky a účastníci sa po konferencii zúčastnili aj verejného zhromaždenia „Vypískajme násilie“, ktoré so ženskými mimovládnymi organizáciami a našimi kolegyňami zo zahraničia symbolicky „odpískal“ aj veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku, J.E.

Adam Sterling.

Kampaň pre prebiehala aj v on-line priestore prostredníctvom sociálnej siete Facebook, na ktorej sme zverejňovali užitočné informácie a fakty o násilí na ženách cez sériu infografiek. Týmto spôsobom sme chceli prispieť k vyššej informovanosti ľudí o násilí na ženách.

Do aktivít kampane sa priamo zapojilo 1642 ľudí. Výstavu „Umlčané svedkyne“ videlo 945 ľudí, verejných zhromaždení sa priamo zúčastnilo 309 ľudí a s tabuľkou „Hovorím NIE násiliu páchanému na ženách“ sa odfotilo spolu 290 ľudí. Celoslovenskej odbornej konferencie sa zúčastnilo spolu 98 zástupkýň a zástupcov odbornej verejnosti. Kampaň mala dosah na približne 29 030 ľudí.

PREHLAD PROJEKTOV REALIZOVANÝCH V ROKU 2016

Spolupráca ako nástroj na lepšiu ochranu a podporu žien zažívajúcich násilie a ich detí (2016 – 2017)

Projekt je zameraný na dve samostatné oblasti, ktoré sú rovnako dôležitými zložkami účinnej prevencie a eliminácie násilia na ženách. Jednou z nich je rozvíjanie spolupráce medzi inštitúciami a organizáciami, ktoré sa podieľajú na a/alebo sú zodpovedné za ochranu a podporu žien zažívajúcich násilie a ich detí. Druhou významnou oblasťou je sieťovanie ženských mimovládnych organizácií pôsobiach v oblasti násilia na ženách ako kľúčových aktérov v predchádzaní a postupnom odstraňovaní násilia na ženách a obhajoby ľudských práv žien zažívajúcich násilie a ich detí.

Donor: Slovensko-český ženský fond

Zlepšenie kvality poradenstva pre ženy zažívajúce rodovo podmienené násilie v partnerských vzťahoch v Košickom samosprávnom kraji (2015 – 2017)

Projekt je primárne zameraný na ženy zažívajúce rodovo podmienené násilie v partnerských vzťahoch a ich deti a ich právo na prístup ku kvalitným a špecifickým podporným službám. Špecifickú pomoc a podporu zabezpečia partnerské organizácie projektu Fenestra, Pomoc rodine a OZ HANA, ktoré prevádzkujú špecifické poradenské centrá pre ženy zažívajúce násilie v Košiciach, Michalovciach a Spišskej Novej Vsi a Kotva n.o., ktorá v Trebišove prevádzkuje bezpečný ženský dom pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Počas projektu spoločne poskytnú špecifickú pomoc a podporu 550 ženám za rok. Ďalšou cieľovou skupinou projektu je odborná verejnosť, zamestnankyne a zamestnanci štátnych

a verejných inštitúcií. Zamestnanci v štátnej a verejnej službe budú viac informovaní o problematike rodovo podmieneného násilia prostredníctvom vzdelávacích workshopov a informačnej brožúry a budú aktívne zapojení do diskusie o potrebe a možnostiach multi-inštitucionálnej spolupráce. Súčasťou projektu sú aj preventívne aktivity jednej z partnerských organizácií, OZ HANA, a stretnutia partnerov projektu.

Projekt číslo DGVo2001 "Zlepšenie kvality poradenstva pre ženy zažívajúce rodovo podmienené násilie v partnerských vzťahoch v Košickom samosprávnom kraji" bol podporený sumou 290 728 € v rámci programu SK 09 Domáce a rodovo podmienené násilie. Správca programu je Úrad vlády SR. Prijímateľ projektu Košický samosprávny kraj. Partneri projektu Fenestra, Pomoc rodine, Kotva n.o. Trebišov a OZ Hana.

Donor: Úrad vlády SR prostredníctvom Nórskeho

finančného mechanizmu. Spolufinancované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Podpora procesov sieťovania MVO pôsobiacich v oblasti násilia páchaného na ženách smerujúca k vytvoreniu formálnej národnej siete (2014-2016)

Cieľom projektu bolo prispieť k podpore procesov vytvárania národnej siete ženských MVO pôsobiacich v oblasti rodovo podmieneného násilia páchaného na ženách, ktorá by fungovala na základe jasne definovaných princípov, mala by jasné ciele a stratégiu, ako aj jasne zadefinované demokratické štruktúry a procesy rozhodovania a reprezentovala by hlas MVO pôsobiacich v oblasti rodovo podmieneného násilia. Z dlhodobého hľadiska je cieľom projektu prispieť k vzniku formálnej národnej siete ženských MVO v budúcnosti.

Projekt prispel aj k posilneniu ženských MVO, ako aj k zosilneniu ich hlasu pri advokačných aktivitách a presadzovaní systémových zmien v oblasti rodovo podmieneného násilia,

z ktorých budú profitovať ženy zažívajúce násilie a ich deti.

Donor: Fond pre mimovládne organizácie, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2009-2014. Správcom fondu je Nadácia otvorenej spoločnosti - Open Society Foundation.

Zvyšovanie dostupnosti a kvality špecializovanej ochrany, pomoci a podpory pre ženy zažívajúce rodovo podmienené násilie (2013 – 2016)

Cieľom projektu bola efektívna pomoc a podpora žien zažívajúcich násilie a ich detí v súlade so štandardami kvality služieb Rady Európy dosiahnutá prostredníctvom zvyšovania kvality a dostupnosti špecializovaných služieb ženám zažívajúcim rodovo podmienené násilie a ich deťom v Poradenskom centre Fenestra; zvyšovania kvality poskytovania špecializovaných služieb v súlade so štandardami Rady Európy v existujúcich a novo vzniknutých poradenských centrách na Slovensku, podporou spolupráce a sieťovania špecializovaných poradenských centier a príspev

k zjednocovaniu používaných metodík, postupov a jednotnému zberu údajov; zvyšovania kvality intervencií zamestnankýň a zamestnancov verejných a štátnych inštitúcií pri ochrane, pomoci a podpore žien zažívajúcich rodovo podmienené násilie a ich detí a podpora multiinštitucionálnej spolupráce pri riešení konkrétnych prípadov.

Donor: Fond pre mimovládne organizácie financovaný z Finančného mechanizmu EHP. Správcom fondu je Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation

KONAJME! – Kampaň 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách (2016)

Cieľom projektu bola realizácia kampane 16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách 2016. Kampaň bola špecificky zameraná na zvyšovanie informovanosti verejnosti o výskyte, príčinách a dopadoch násilia na ženách v partnerských vzťahoch. Tento cieľ sme naplnili realizáciou výstavy Umlčané svedkyne, ktorá upozorňuje na najzávažnejšie dopady násilia,

ktorými sú vraždy žien a tiež sériou infografík, ktoré sme počas celého trvania kampane šíрили v on-line priestore a tiež v tlačenej podobe počas ďalších aktivít kampane v 7 mestách Slovenska. Okrem tohto hlavného cieľa daného ročníka kampane, sme v spolupráci s ďalšími MVO realizovali ďalšie aktivity prispievajúce k aktívnemu vyjadrovaniu postojov verejnosti k násiliu na ženách. Pre odbornú verejnosť sme pripravili celoslovenskú konferenciu „Míľniky na ceste k ochrane a podpore žien – výzvy po 20 rokoch“. Dlhodobým cieľom kampane je zvýšiť dostupnosť pomoci a podpory pre ženy

zažívajúce násilie.

Donor: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR; Veľvyslanectvo USA v Bratislave

Workshop ku koordinovanej odozve komunity pre MVO (2016)

Cieľom projektu bolo prispieť k rozvoju multi-inštitucionálnej spolupráce v oblasti boja proti násiliu na ženách v partnerských vzťahoch. Hlavnou aktivitou projektu bol jednoduchý workshop s odborníčkami z organizácie Global Rights for Women zo štátu Minnesota v USA. Workshop bol zameraný na posilnenie kapacít ženských MVO na Slovensku v oblasti

rozvíjania spolupráce medzi inštitúciami. Koordinovaná odozva komunity je výnimočný model takejto spolupráce, ktorá relevantným aktérom umožňuje pracovať tak, aby na rôznych úrovniach existovala účinnejšia a koordinovaná odozva na násilie na ženách v partnerských vzťahoch. Skupinou profitujúcou z projektu sú ženy zažívajúce násilie v partnerských vzťahoch a ich deti.

Donor: Veľvyslanectvo USA v Bratislave, Global Rights for Women

VYPÍSKAJME NÁSILIE – UMLČANÉ SVEDKYNE

ZAPAMÄTAJTE SI MÔJ PRÍBEH. ZAPAMÄTAJTE SI MOJE MENO.

Spomienka na ženy, ktoré boli zavraždené svojimi spásanými či bývalými manželmi a partnermi v dôsledku dlhodobého násillia

Výzvy žien sú menstvom diktoria násillia, ktoré sa odohrávajú v súkromí.

25.11	28.11	29.11	1.12	2.12	5.12	6.12
Košice Hlavná ulica 19:00 - 19:30 Piknik: 10:00	Michalovce Nám. Slobody 19:00 - 19:30 Piknik: 10:00	Trebišov Pred mestom 11:00 - 12:00 Piknik: 10:00	Považská Nám. Sv. Egida 12:00 - 13:00 Piknik: 10:00	Sp. Nová Ves Levická 10:00 - 11:00 Piknik: 10:00	Martin OC Tatra 10:00 - 11:00 Piknik: 10:00	Bratislava Prv. janc. 10:00 - 11:00 Piknik: 10:00

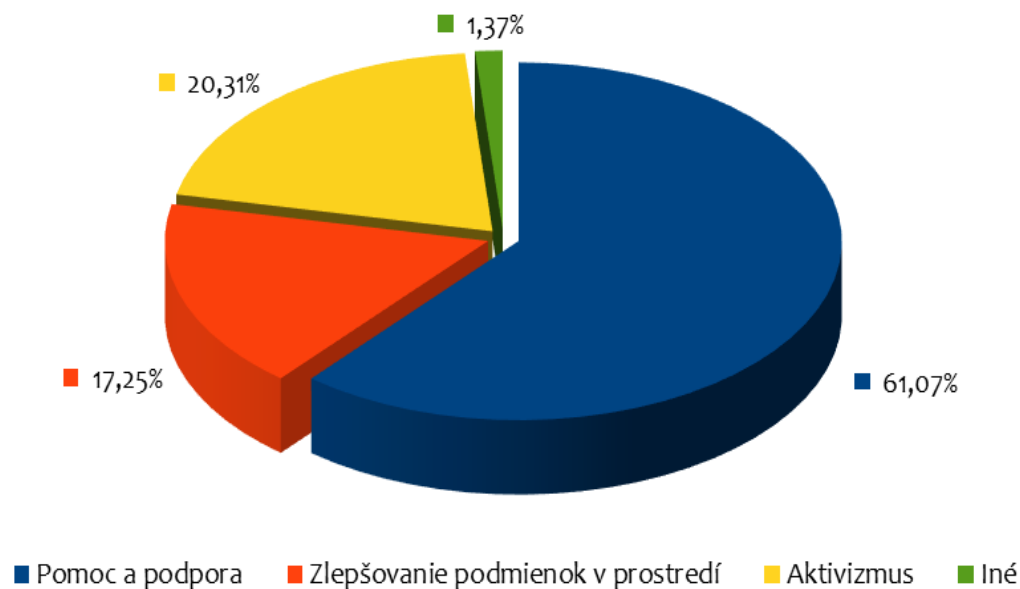
Výkaz ziskov a strát

Číslo účtu	Náklady	Činnosť			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
		Hlavná nezdaňovaná	Zdaňovaná	Spolu	
501	Spotreba materiálu	7 684,09 €		7 684,09 €	4 064,18 €
502	Spotreba energie	337,70 €		337,70 €	355,87 €
511	Opravy a udržiavanie	121,48 €		121,48 €	1 885,44 €
512	Cestovné	4 102,94 €		4 102,94 €	6 905,33 €
518	Ostatné služby	41 947,80 €		41 947,80 €	35 589,81 €
521	Mzdové náklady	62 816,88 €		62 816,88 €	67 368,55 €
524	Zákonné sociálne poistenie a zdravotné poistenie	19 316,68 €		19 316,68 €	19 593,76 €
527	Zákonné sociálne náklady	114,63 €		114,63 €	110,66 €
532	Daň z nehnuteľnosti	22,57 €		22,57 €	22,57 €
538	Ostatné dane a poplatky	136,71 €		136,71 €	250,96 €
545	Kurzové straty	68,18 €		68,18 €	0,00 €
549	Iné ostatné náklady	589,26 €		589,26 €	294,76 €
551	Odpisy dlhodobého majetku	1 443,60 €		1 443,60 €	1 443,60 €
562	Poskytnuté príspevky iným účtovným jednotkám	200,00 €		200,00 €	2 519,18 €
	SPOLU	138 902,52 €		138 902,52 €	140 404,67 €

Číslo účtu	Výnosy	Činnosť			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
		Hlavná nezdaňovaná	Zdaňovaná	Spolu	
602	Tržby z predaja služieb	0,00 €		0,00 €	5 400,00 €
644	Úroky	3,49 €		3,49 €	3,92 €
645	Kurzové zisky	0,00 €		0,00 €	0,00 €
649	Iné ostatné výnosy	0,27 €		0,27 €	0,00 €
654	Tržby z predaja materiálu	0,00 €		0,00 €	1 143,00 €
662	Prijaté príspevky od iných organizácií	10 319,90 €		10 319,90 €	8 174,87 €
663	Prijaté príspevky od fyzických osôb	130,00 €		130,00 €	0,00 €
665	Príspevky z podielu zaplatenej dane	880,28 €		880,28 €	349,44 €
691	Dotácie	127 569,20 €		127 569,20 €	125 408,98 €
	SPOLU	138 903,14 €		138 903,14 €	140 480,21 €

Náklady podľa programov	Celkom	Pomoc a podpora	Zlepšovanie podmienok v prostredí	Aktivizmus	Iné
	138 902,52 €	84 824,17 €	23 956,18 €	28 214,91 €	1 907,26 €
Mzdy (celková cena práce)	82 248,19 €	57 089,72 €	13 879,94 €	11 278,53 €	0,00 €
Režijné náklady (SIPO, elektrina)	3 345,76 €	2 985,76 €	360,00 €	0,00 €	0,00 €
Komunikačné náklady (telefón, internet, poštovné)	1 106,93 €	812,53 €	140,00 €	154,40 €	0,00 €
Materiálové vybavenie (interiérové, IT, kancelárske potreby, materiál na údržbu)	5 145,57 €	4 656,60 €	312,27 €	176,70 €	0,00 €
Cestovné a ubytovanie	6 522,77 €	207,90 €	2 211,89 €	4 102,98 €	0,00 €
Náklady na supervízie, školenia, kurzy, konferencie	10 440,14 €	736,32 €	2 961,08 €	6 742,74 €	0,00 €
Právna pomoc a právne poradenstvo	15 000,00 €	15 000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Náklady na výrobu letákov a publikácií	4 334,70 €	484,80 €	535,50 €	3 314,40 €	0,00 €
Náklady na spoluprácu MVO	3 320,50 €	0,00 €	3 320,50 €	0,00 €	0,00 €
Náklady na organizovanie eventov pre verejnosť	2 295,16 €	0,00 €	0,00 €	2 295,16 €	0,00 €
Dane, poistné, poplatky a iné ostatné náklady	689,07 €	225,41 €	0,00 €	0,00 €	463,66 €
Ostatné služby (účtovníctvo, audit, IT a iné)	3 010,13 €	2 625,13 €	235,00 €	150,00 €	0,00 €
Odpisy majetku	1 443,60 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	1 443,60 €

Podiel nákladov podľa jednotlivých programov

Náklady na pomoc a podporu pre ženy zažívajúce násilie	Celkom	Nórsky finančný mechanizmus a štátny rozpočet SR – program SK09 „Domáce a rodovo podmienené násilie“	Finančný mechanizmus EHP – Program podpory MVO “Demokracia a ľudské práva”	Slovensko- český ženský fond	Dary U. S. Steel Košice, s.r.o.	Podiel zaplatenej dane z príjmov (2%)	Dary fyzických osôb a vlastná činnosť
	84 824,17 €	80 216,75 €	1 081,25 €	1 191,38 €	1 035,56 €	780,30 €	518,93 €
Mzdy (celková cena práce)	57 089,72 €	55 526,90 €	299,99 €	1 022,10 €	0,00 €	125,20 €	115,53 €
Režijné náklady (SIPO, elektrina)	2 985,76 €	2 705,08 €	120,00 €	160,68 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Komunikačné náklady (telefóny,poštovné)	812,53 €	732,81 €	0,00 €	0,00 €	79,72 €	0,00 €	0,00 €
Materiálové vybavenie (interiérové, IT, kancelárske, údržba)	4 656,60 €	4 019,02 €	0,00 €	0,00 €	565,48 €	72,10 €	0,00 €
Cestovné	207,90 €	8,14 €	0,00 €	8,60 €	152,79 €	0,00 €	38,37 €
Náklady na supervízie, školenia, kurzy, konferencie	736,32 €	420,00 €	80,00 €	0,00 €	80,00 €	30,00 €	126,32 €
Právna pomoc a právne poradenstvo	15 000,00 €	15 000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Náklady na výrobu materiálov (letáky, brožúry) pre klientky	484,80 €	484,80 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Dane, poistné a poplatky	225,41 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	22,57 €	0,00 €	202,84 €
Ostatné služby (účtovníctvo, audit, IT, evaluácia, údržba ap.)	2 625,13 €	1 320,00 €	581,26 €	0,00 €	135,00 €	553,00 €	35,87 €

Náklady na realizáciu programu na zlepšovanie podmienok v prostredí na pomoc, podporu a ochranu žien zažívajúcich násilie a ich detí	Celkom	Nórsky finančný mechanizmus a štátny rozpočet SR – program SKog „Domáce a rodovo podmienené násilie“	Finančný mechanizmus EHP – Program podpory MVO “Demokracia a ľudské práva”	Veľvyslanectvo USA v Bratislave	Dary U. S. Steel Košice, s.r.o.	Dary, vlastná činnosť
	23 956,18 €	3 070,46 €	18 825,75 €	1 569,80 €	239,78 €	250,39 €
Mzdy (celková cena práce)	13 879,94 €	1 775,66 €	12 104,28 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Režijné náklady (SIPO, elektrina)	360,00 €	0,00 €	360,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Komunikačné náklady (telefóny,poštovné)	140,00 €	0,00 €	140,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Materiálové vybavenie (interiérové, IT, kancelárske, údržba)	312,27 €	0,00 €	272,48 €	0,00 €	0,00 €	39,79 €
Cestovné a ubytovanie	2 211,89 €	15,20 €	1 783,49 €	402,60 €	0,00 €	10,60 €
Náklady na supervízie, školenia, kurzy, konferencie	2 961,08 €	1 279,60 €	310,00 €	1 167,20 €	4,28 €	200,00 €
Náklady na spoluprácu s MVO	3 320,50 €	0,00 €	3 320,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Náklady na výrobu informačných materiálov a publikácií	535,50 €	0,00 €	300,00 €	0,00 €	235,50 €	0,00 €
Ostatné služby (účtovníctvo ap.)	235,00 €	0,00 €	235,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Náklady na realizáciu programu Občiansky aktivizmus	Celkom	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR – dotácia na podporu a ochranu ľudských práv a slobôd	Veľvyslanectvo USA v Bratislave
	28 214,91 €	24 699,77 €	3 515,14 €
Mzdové náklady (celková cena práce)	11 278,53 €	11 278,53 €	0,00 €
Komunikačné náklady (telefóny,poštovné)	154,40 €	34,40 €	120,00 €
Materiálové vybavenie (interiérové, IT, kancelárske, údržba)	176,70 €	0,00 €	176,70 €
Cestovné a ubytovanie	4 102,98 €	2 872,03 €	1 230,95 €
Náklady na organizovanie eventov pre verejnosť	2 295,16 €	2 202,36 €	92,80 €
Náklady na konferencie, semináre, workshopy v rámci kampaní	6 742,74 €	5 505,25 €	1 237,49 €
Náklady na výrobu informačných materiálov	3 314,40 €	2 807,20 €	507,20 €
Ostatné služby (účtovníctvo ap.)	150,00 €	0,00 €	150,00 €

Iné prevádzkové náklady 2016	Celkom	Podiel zaplatenej dane (2%)	U. S. Steel Košice, s.r.o.	Dary, vlastná činnosť
	1 907,26 €	99,98 €	66,47 €	1 740,81 €
Poštovné, kolky, notárske poplatky, bankové poplatky a iné.	463,66 €	99,98 €	66,47 €	297,21 €
Odpisy majetku	1 443,60 €	0,00 €	0,00 €	1 443,60 €

NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI
OPEN SOCIETY FOUNDATION

MINISTERSTVO ZAHRAŇIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PHILIP MORRIS ČR

Naše poďakovanie patrí aj všetkým individuálnym darkyniam a darcom, ktoré a ktorí nás v minulom roku podporili v rámci venovania 2% z daní z príjmov, ako aj individuálnymi darmi.